

Sjätte roten, tomt 25

Kvarteret Traktören

Tjugosjunde roten 1637–57

Nordöstra hörnet mellan Nygatan

Femtonde roten 1657–70

och Köpmangatan – Köpmangatan 16

Östra delen av 6.25

Per Torstensson

1651–62

Den 7.2.1670 lät ”kyrkoherden vid Tyska församlingen Wördige” *Mäster Nicolaus Westerman* lagbjuda sina två tomter som han köpt av Peder Torstensson: Måhända avses här Peder Torstenssons änka (se nedan).

Peder Hansson skräddare

1666–67

Den 10.3.1670 vände sig skräddaren Peder Hansson mot det jordaskifte, som hade ägt rum mellan hans svärmoder *hustru Ingeborg Pedersdotter* och *Mäster Nicolaus Westerman*. 1664 hade Peder Hanssons hustru slutit kontrakt med sin mor om 1/3 i den nu förbytta tomten. Hustru Ingeborg Pedersdotter hade en dotter till. Rätten bekräftade jordaskiftet och stadgade lika delning mellan döttrarna.

Sven Andersson skräddare

M 1.3.1678 tomt

Han förekommer inte på denna plats i bakugnlängderna. Tomten införlivades enligt tomtörelängden 1696 med *postmästare Johan Thelins* (*Nicolaus Westermans* gamla).

Magister Nicolaus Westerman

1671–74

Nicolaus Westerman (född i Lübeck 27.8.1627, död i Göteborg mellan kl 4–5 den 13.12.1674) kom som femåring med sina föräldrar till Göteborg, där han började sin skolgång i tyska församlingens skola men återvände till Tyskland för gymnasiestudier i Lübeck och universitetsstudier i Rostock. Han kom tillbaka till Göteborg 1654 för att hälsa på sin mor *hustru Elsebe Oberberg*, som efter hans far *Henrik Westermans* död hade gift om sig med *Cordt Braun-Johan* och nu åter var änka.

I konkurrens med skolans lärare *Johan Christoph Knebel* utsågs han till pastor i tyska församlingen men gjorde ett kortvarigt återbesök i Rostock för att avlägga magistergraden. Han erhöll till en början hyresbidrag på 20–25 riksdaler utöver lönen, som uppgick till 180 riksdaler men kunde 1662 flytta in i en av tyska församlingen nybyggd prästgård, som brann 1669. Efter bran-

den skaffade han sig eget hus här i hörnet av Köpmangatan och Nygatan. Han återinvigde församlingens nya kyrka.

Troligen var det för hans eget bygge, som han den 29.5.1671 beviljades en ek ”uthur Stadens hered, hellst när någon befinnes utan lof af någon huggen”.

Nicolaus Westerman var gift 3 gånger 1/ 19.10.1656 med *Judith Dreijer*, död 1657 och begr. 6.12, dotter till handlaren och rådmannen *Martin Dreijer*, död 22.4.1657, och *Gesche Seth*, död 1648; 2/ 3.10.1658 med *Maria Poppelman*, död 1659 och begr. 13.11, dotter till tullförvaltaren i *Varberg Johan Poppelman* och syster till biskop *Johannes Poppelman*; 3/ 16.8.1664 med *Elisabeth Wiebers* (född 1632, död 1696 och begr.23.9) änka efter statssekreteraren i *Pommerska och Wismarska generalguvernementet Petter Schenning* och dotterdotter till *Allert Siltman* och *Annikä Hök*.

Äktenskapet mellan Nicolaus Westerman och Elisabeth Wiebers var liksom hans övriga äktenskap barnlöst och han skulle alltså arvas av modern och syskonen. Dessa gjorde också anspråk på sitt arv men den 26.8.1675 godkände rätten det testamente, som sal. Nicolaus Westerman hade givit till sin hustru på det hus, som han hade låtit bygga efter branden i Göteborg. Det framhävdes, att Nicolaus Westermans mor också hade underskrivit testamentet och därför icke borde disputera det. I ett inlägg till rätten den 21.10.1675 sade sig Nicolaus Westermans moder vara ”en 75-årig hustru, som varken läst eller förstått testamentet”. Nu följde en enormt lång och invecklad process. Den 23.12.1675 följde dom i det långa målet mellan matronan *hustru Elsebe Braun Johan* med sina barn *Maria Westerman* (g. *Henrik Johansson*), *Gerhard Braun Johan*, *Conrad och Henrik Braun Johan* samt *Olof Simonsson* på sin hustru *Catharina Braun Johans* vägnar å ena sidan och Elisabeth Wiebers som under målet representerats först av sin måg *Henrik Schmidt* och efter hans död av *Nils Jacobsson*. Det framhölls, att Nicolaus Westerman för sin moder blott erkänt sig ha 70 rdrs skuld sedan det i själva verket var 1924 rdr.

Elisabeth Wiebers dotter i första äktenskapet *Ester Catharina Schenning* tillerkändes 1675 den 22 mars 300 rdr i specie i fäderne. Hon gifte sig den 19.10.1669 med postmästare *Henrik Schmidt* (född 1643, död 1675, begr. 29.8) och efter hans död den 15.9.1678 med *Johan Thelin*, som övertog den postmästaretjänst hustrun hade förvaltat under sin änketid. Paret flyttade in i svärmoderns gård och ärvde den efter hennes död 1696.

Pres. Johan Macklier

1676–77

M 1678 President Macklier 2 tomter.

Uppenbarligen bodde pres. Johan Macklier i Nicolaus Westermans f.d. gård.

liksom

Pres. Kock

1678–79

Postmästare Johan Thelin (kallad sekreterare 1710)

1681–1696–1710: Thelin står för gården enligt tomtöreslängderna t.o.m. 1713 och därefter äges gården av änkan och 1720–29 av hennes döttrar, i tomtöreslängden oftast representerad av majorskan Müller.

1715: Sahl *inspekt. Thelins änka*, Tomtvärde ej angivet, husvärde extremt höga 2 000 d smt, lösöre 400 d smt, ibm *Major Joh. von Meuser* (lösöre 600 d smt), ibm *Kyrkoinsp. Petter Thelin* (lösöre 200 d smt)

1717: Sekreteraren (inspektoren, postmästare) *Thelins huus*

ibm *inspektor Petter Thelin* tobak värja

(*Martin Bijhuusen*) tobak snus

Pigan *Kierstin Jonsdotter*, Drängen *Erik Andersson*

Majorskan Henrietta Christina Müller var sedan 1718 änka efter en *major Müller*, som avled i Strömstad och som begravdes den 24.10.1718 i Kristine

1720–48: *Fru Majorskan Möller*

med 1725 Pigan *Catharina Bernsdotter*

ibid *Expediten Jaques Moüll*

Bokhållaren Rob. Parckman

drängarne Wilh. Chambers

Carl Kröbitz

gårdsdrängen Olof Gabrielsson

hushållerskan *Christ Rosendahl* Har 50 d smt i lön

Pigorna *Britta Andersdotter* och *Annika* (1725)

Engelska expediten Reidut (1730)

1741 uthyrde majorskan *Henrietta Christina Müller* och hennes syster *madame Elisabeth Schmidt* rum åt *överinsp. Gust. Planck*.

Christine kyrka köpte den 4.3.1748 av majorskan *Henrietta Möller* och hennes son *extra Liutnanten Carl L Möller* deras på *Köpmangatan* och ”*tvärgatan*, som går till *Kronhuset*” (kallad *Nygatan*) belägna två ödetomter mellan *madame Elsa Wennerströms* tomt i öster och *Anders Karlunds* tomter i norr för 950 d smt och 50 d. dito mynt diskretion. Enligt köpebrevet var tomternas längd 87 1/2' och bredd till *Köpmangatan* 70' men uppe i gården endast 63' svenskt mått. (Uppbud enl. uppvisat köpebrev av *Christinae kyrkas* föreståndare 7.3.1748 första gången.).

5.7.1779: ”Första gången låta *Tyska* eller *Christinae kyrkas* herrar Föreståndare uppbjuda en uti stadens norra del, dess femte kvarter vid *Köpmangatan* belägen ödetomt mellan *murmästaren Johan Christopher Ranckes* å östra belägen andra ödetomt och *bemälta kyrkas Schlaehus*, å västra sidan”, vilken *bemälte murmästare J C Rancke med sin hustru Anna Margareta Rancke* sålt till *Tyska* eller *Christine kyrkas församling* den 2.6.1779 mot 100 Riksdaler Specie med förbehåll å säljaren *Mäster Ranckes* sida, att få nyttja den obebyggda delen av tomten i en viss tid. Trettio-penning 3 R B 16 B specie.

1750–1807 *Tyska scholehuset* med – efter 1779 – en därtill ägande tomt.

Västra delen av 6.25*Torsten Rafwelsson*

1666–67

En Torsten Ragwaldsson (eller Rafwelson) omtalas redan 1641–47 i 27de roten. Vid kämnärsrätten den 18.5.1653 fordrade han Alexander Jung (genom dennes tjänare Johan Dügliess) för frakt av 12 läster tjära från Stockholm. I samma ärende representerade Torsten Rafwelsson den 8.6.1653 av sonen Per.

Fredrik Johansson 1668*Hans Olufsson*

1654–55

Henning Jonsson

1654

Anders Henrichsson

1642–53, änkan omtalad 1671–79

I november 1656 betalade "Anders Hindrichs änka" 1.16 i huseköpspengar för en tomt, som hon köpt av Sefwa(rd) (Sigvard) murmästare för 10 rdr. Hon är identisk med den *Ingeborg Pedersdotter*, vars dotter *Ingeborg Andersdotter* var gift med *skräddaren Peder Hansson* och som företog jordaskifte med Nicolaus Westerman (se ovan och EIIa:3 1670).

Didrich Schmitt 1667–68*Sven Olufsson* 1637–38*Christopher murmästare* 1639*Hans saltmålare* 1681*Måns Nilsson* 1630–41*Petter Corneliusson styrman* 1666–68*Erik Olufsson lappare* 1639–53*Börge Svensson fortifikationstimmerman* 1681*Tyke Jönsson skrädder*

1642–53

Välb. *Lars Broman* betalade 14.8.1654 huseköpspengar för Tyke Jönssons gård. Möjligen fullföljdes ej köpet.

Esbjörn i Tykes gård 1659–61*Esbjörn (Persson) Fiskare*

1666–77, änkan 1678–81

Esbjörn Persson lagbjöd den 14.11.1661 en gård, som han för 130 rdr hade köpt av Tyke Jönsson (huseköpspenning 4.16).

Lars stenhuggare

1673–74

För tomtörespengarna för denna gård svarade 1696 en *Anders Olsson*: i gården bodde också en Erik Svensson. Den sistnämnde bör vara identisk med den *båtsman Erik Svensson*, som erlade tomtöre 1701–23.

1725 Erik båtzmans Enkia (*Margareta Esbjörnsdotter*)ibid Herr *Magister Margraff*

Pigorna Greta Andersdotter

Kierstin Gunmundsdotter

Margareta Esbjörnsdotter sålde den 15.11.1725 med bifall av sina barn *Henrik och Anna Wijsing* för 1 500 d smt + 150 d. diskretion hus och gård mellan avl. insp. Thelins arvingar i väster och Anna Wijsing i öster till *handlaren Petter Wennerström* (uppbud första resan 6.12.1725). Petter Wennerström var redan död, när fasta erhöles 14.6.1729. Tomten höll 88' gånger 25'. Gården ägdes 1730–60 sedan av Wennerströms änka och barn. (ibm 1730 eng. expediten Thomas Wilkensson). Fastigheten kallas 1755–60 madame Wennerströms ödetomt.

Före 1765 hade ödetomten övergått i *murmästaren Johan Christopher Ranckes* ägo och kallas 1765–75 murmästare Johan Christopher Ranckes ödetomt med skjul.

Kristine kyrkas föreståndare uppbjöd den 5.7.1779 en i stadens femte kvarter, mellan Tyska skolhuset och murmästaren Johan Christopher Ranckes ödetomt belägen ödetomt, som hade tillhört Rancke och som hade sålts till kyrkan för 100 rdr specie.